

inferioris dorsi partis, lumborum scilicet uertebrae, flexendi munus concreditum est, ipsae quoque ambo duntaxat, illius motus autores sunt. Sed quum horum utriusque unus consistat, & is obliquus donec fibris, praesentes musculi obliquam quoque flexionem mouentur, prout hic ille uel solus in se colligitur. Sola itaque inferior dorsi pars, proprios musculos flexionis opifices exigit, quorum etiam beneficio media dorsi pars, ipsae uidelicet thoracis uertebrae, quorum corpora sunt ex carnea, non nihil inclinatur superioribus scilicet, una cum ceruice, inferioribus uero, simul cum uertebis lumborum inflexis. Quanquam non inepte fortassis quispiam dixerit thoracis flexioni (quae non nisi uniuerso thorace simul inflexo perficitur) etiam rectos abdominis musculos, thoracem deorsum trahentes, suppetias ferre. Superfunt ad huc enarrationi sex musculi, in utroque latere terni, in exteriori dorsi sede repositi. Undecimus itaque & duodecimus dorsum mouentium utrobique sunt singuli, & soli duntaxat ex sex adhuc recensendis Galeno cogniti, quamuis etiam neque undecimi seu duodecimi (quum par utriusque sit ratio) descriptio nem recte nobis tradiderit. Undecimus enim, quem in dextro latere, uti duodecimum in altero reponimus, ex longioribus totius corporis est musculis, ab infima nanque ossis sacri sede, ad primam usque thoracis uertebrae exporrigitur, illi thoracis musculo natura similis, quem ipsi in exortu, & in lumbis progressu connatum, atque in omnium costarum radicibus, ubi primum a transuersis uertebrae processibus abscedunt, insertionem moliri diximus. Hic enim dorsi musculus, de quo in praesenti sermonem instituimus, ex totius ossis sacri spinarum summo, secundum ipsius longitudinem, & deinde ex spinis quinque uertebrae lumborum, neruo ualidoque admodum principio enascitur, quod illi, quem in tota serie decimum tertium appellauimus, inferuntur. At principium id tota quoque ossis ilium interna sede, quae extra transuersam ossis sacri regionem prominet, carnosum omnino educitur, & ut sedes, a qua musculus exoritur, acuta est, ita quoque acuti instar anguli musculus uisitur. Hinc sursum ascendens, atque ueluti dicebam, admodum neruosus crassiusque, ab ossis sacri & uertebrae lumborum spinis principium ducens, carnosior paulatim ad externum ipsius latus efficitur, transuersis lumborum uertebrae processibus insertus, ac ueluti teretis musculi imaginem carnosam suam sede exprimens. Si enim & neruo ipse, quod ex spina pendet principio attenderes, latior multo quam profundior dicendus esset, attamen externa ipsius sede laevis aequalis uel est, interna autem parte, propter suae carnosae partis crassitiam, & neruosae tenuitatem, secundum ipsius longitudinem sinus quodammodo illi incisus uidetur, quo decimo tertio nobis enarrando musculo cedit, & locum porrigit. Vbi uero ad undecimam usque thoracis uertebrae descendit, arctior longe redditus, neque reliquis superiorum uertebrae spinis adeo connatus, sensim ad primam usque thoracis uertebrae angustior redditur, transuersis omnibus thoracis uertebrae processibus innixus, quibus singulis ex interna sua sede, tendit instar ansulae cuiusdam exporrigit, ipsorum processuum apicibus, & ueluti costae cum ipsis articuli termino insertum pari omnino modo, quo quartus hominis thoracem mouens musculus, qui costis singulis tendinem quoque offerebat, uerum is thoracis musculus ab externo ipsius latere eiusmodi tendines remotius a se dispargit. Dorsi autem musculus, non ex altero latere, sed potius ab interna anteriori uel sede tendines emittit, non recto tramite, uerum oblique uersus exteriora sursum expansos. Quemadmodum etiam musculi fibrae, omnes obliquae sunt. Vnde quoque euenit thoracem lumbosque horum musculorum, undecimi scilicet & duodecimi ope, recta, & etiam in latera extendi. Ambobus enim aequae contractis, tota illa dorsi pars, cui praesentes musculi inferuntur, in neutrum latus uergens extenditur, at altero tantum protenso, in ipsius latus spina inuoluitur extensionem experta, quod sane nihil minori negotio, quam ipsa sectio docet. Decimus tertius, cui in sinistro latere decimus quartus respondet, atque sub undecimo occultitur, ab illa ossis sacri sede principium obtinet, quae ab ipsius spina ad connexum eius, cum ilium osse pertinet. Atque ut illa sedes sursum ascendens modice lateat, ita musculi huius quoque initium, infima sede acutum est, & latius modice redditum, tandem ad transuersum quintae lumborum uertebrae processum ducitur, & illic reliqua ipsius sede latior redditus, a transuersis reliquarum uertebrae processibus initium ducens, ad undecimam usque thoracis uertebrae spinam descendit, & gracilior tenuiorque factus, inibi ad undecimam thoracis uertebrae spinam in acutum angulum finitur. Exortus, quem decimus tertius musculus ab osse sacro ducit, sui coniugis exortui contiguus est, quemadmodum etiam per reliquum in altiora progressum praesentes musculi inuicem committuntur. Vtrique enim sese inter spinarum interualla insinuantes inuicem internis lateribus committuntur, tantum mutuo dehiscentes, quanta ligamenti est crassities, quod inter spinarum interualla reponi secundo ab hoc Capite auditurus es. Horum musculorum fibrae, ab inferioribus sursum uersus interiora oblique assurgunt, & ex inferiorum uertebrae transuersis processibus

processibus, & spinarum radicibus enatae, in totam superiorum uertebrae in posteriori se de amplitudinem perpetuo sese inferunt. Quotiescunque igitur utriusque lateris musculus in se colligitur, suasque fibras contrahit, lumborum uertebrae, & si quae thoracis sub uertebra utriusque suscepta reperiantur, spinarum ad se inuicem conueniunt, earundemque interualla constringuntur adeo, ut simul contracti musculi totam illam spinarum partem, cui committuntur, appositissime extendant. at altero in se tantum collecto, in obliquum haec dorsi pars extenditur, latera lemque illam in semicirculum quodammodo inuolutionem patitur. Decimus quintus & decimus sextus, utriusque etiam unus, ab undecima thoracis uertebra ad primam usque ipsius protenduntur, totam spinarum amplitudinem, quae ab ipsarum radice ad apicem usque consistit, amplexantes, & uti postremo loco dicti, omnino carnei, sed ualidissimis neruosisque fibris admodum intertexti. Hi musculi ad duodecimam thoracis uertebrae, aut ad eam, quae utriusque suscipitur, tenues sunt, quemadmodum decimam tertiam quoque ad eandem uertebrae inferio tenuis prorsus uisitur, at sursum exporrecti paulatim crassescunt, quousque ad quintam thoracis uertebrae spinam ascendunt. hic enim tota sua mole crassiores euadunt, & sursum tendunt, denudum extenuantur, ut propter primae thoracis uertebrae spinam, parae crassitiam, cum illa, quae ad undecimam est, fortiantur. His quoque musculis interualla spinarum opplentur, & inuicem inibi contigui sunt, quum inter illos, ut & in lumborum uertebrae spinis, nihil mediet, praeter membraneum ligamentum a superiori spina, in inferiori porrectum, & illo ligamento respondens, quod inter radium ac ulnam, & tibiae os ac fibulam, quae haec ossa inuicem dehiscent, haberi dicam. Functio uero horum musculorum potissima est, spinas, quibus inferuntur, mutuo colligere, atque ita eam dorsi partem, cui adnascuntur, cum reliquis musculis extendere. Sed ut praesentes musculi inter reliquos dorsi motuum autores, rectis fibris magna ex parte donantur, ita quoque ipsi admodum modice obliquis motibus praesunt.

MUSCULORVM DORSVM MOVENTIVM administratio. Caput XXXIX.

DORSVM mouentium musculorum administrandi ratio iam in promptu est, si huc usque sectionis nostrae serie obseraueris. In anteriori enim dorsi parte, illi etiam citra sectionem conspicui sunt, quos primum, & secundum nominauimus. si uero horum ortum, & insertionem lubet exactius condiscere, illos a suis uertebis paruo & acutiori cultello abrades. Deinde tertio a prima thoracis costa liberato, qui transuersis ceruicis uertebrae inferatur processibus, examinabis. In lumbis quoniam peritonaeum, & septum quoque transuersum auulsa iam sunt, si hominem diuidis, licebit musculum, quem nos primum in lumbis recensuimus, ac femoris motibus famulare diximus, suo principio a uertebrae corporibus liberare, & ad coxendicis usque os, a subdito illi musculo, qui noster lumborum secundus est, dorsum autem mouentium nonus, solis manibus diuellere, ut omni ex parte nonus musculus in conspectum ueniat, quem ab osse ilium & sacro osse erasum, a transuersis lumborum uertebrae processibus, & earundem corporibus, & duodecima thoracis costa acutiori cultello discindes, eius naturam munusque non oscitanter intuearis. At si canis, aut caudata simia ad manum sit, primò illum dissecabis, quem in illis animalibus membraneo neruoque principio, a coxendicis ossis elatiori sede nasci conspicias, qui oblique uersus interiora sursum ascendens, ac carnosus auctus substantia, in superiorum lumborum & inferiorum aliquot thoracis uertebrae corporibus inferitur, dorsi quoque flexioni subseruiens, quam canes in circulum magis, quam homines moluntur. Si enim hunc indagaueris, Galeni de lumborum carnibus enarratio, tibi aliquantulo reddetur dilucidior. Hoc igitur quo homines destituuntur adempto, reliquos duos canibus & hominibus in lumbis communes in cane quoque dissecabis, ut nonnullam in illis quoque musculis differentiam Galeni intelligendi gratia intuearis, & mireris pariter, quid Galeno in mentem uenerit, quod subinde aliorum Anatomicorum uera euerat dogmata, quod secus corporis humani partes docuissent, quam ipse suarum simiarum partes obseruauerat. Atque ita demum ipse expendito, quoties propter pietatem in Galenum, ab ipsius locis a ueritate absconis mihi temperem, eorumque uolens nullam mentionem faciam, simulque breuitati parcem. Resupinato igitur iam cadauere, quintum musculum a thoracis uertebrae, paruo cultello continuo derades, donec illum in omnibus insertionibus conspexeris. Huius septimus succedet, similiter a uertebrae deradendus. At in hac functione cauendum est, ne decimum quinti musculi portionem septimi loco abscondas, inuicem enim pertinaciter herent, & decimus

Administratio primi & 2.

Tertij & 4. Noni & 10.

Ad finem & de Admi. dissecti omibus.

Quinti & 6 administratio.

Septimi & 8.